

انتقال تجربه ها در کلاس های آموزشی

آموزش معلمان در کشور فرانسه

دکتر نیره شاه محمدی

- سامان بخشیدن به فعالیت های فوق برنامه مدرسه ها؛
- انطباق معلمان با شرایط و تصمیم گیری های جدید؛
- به روز آوری دانش و اطلاعات، ایجاد فرصت ها و زمینه های مناسب رشد به منظور ارتقای معلمان به پست های بالاتر چون معلم راهنما، مدیر و... و ایجاد زمینه لازم برای انطباق پذیری.

روش های اجرای دوره های آموزشی

در کشور فرانسه برای به روز رسانی مداوم دانش، ارتقای حرفه ای و انطباق معلمان با یافته های جدید و بهسازی روش های تدریس، از شیوه های آموزشی متنوعی استفاده می شود که برخی از آن ها به این شرح اند:
* شبکه های معلمان: شبکه

بین ۱۶ تا ۲۰ هفته به طول می انجامند، بیشتر بر انجام کارهای عملی تأکید دارند و اهداف زیر را دنبال می کنند:
- انطباق معلمان، مدیران و بازرسان با نوآوری های آموزشی؛
- افزایش معلومات، مهارت ها و کارایی معلمان؛
- در جریان تازه های علمی و فنی قرار دادن کادر آموزشی؛
- بهبود کیفیت تدریس معلمان؛
- قرار دادن معلمان در جریان آخرین تحولات برنامه های آموزشی با تازه های علمی و فنی؛
- ایجاد تحول در زمینه روش ها و برنامه ریزی درسی؛
- قادر ساختن معلمان به یادگیری از یکدیگر؛
- توانا ساختن معلمان به حل مسائل گوناگون ناشی از فرایند آموزشی؛

نقش معلم در کشور فرانسه بسیار مهم است و آموزش او عنصری بسیار مهم و کلیدی برای تحقق اهداف و برنامه های نظام آموزشی محسوب می شود. آموزش های ضمن خدمت معلمان به منظور بالا بردن سطح دانش و مهارت شغلی، ایجاد روحیه مطالعه و پژوهشگری و نوآوری، به روز در آوردن دانش و اطلاعات، و ایجاد فرصت ها و زمینه های مناسب رشد معلمان برگزار می شود. معلمان شاغل هر ۱۰ سال یک بار برای گذراندن یک دوره سه ماهه کارآموزی به دانش سراها برمی گردند تا از یک طرف زمینه انتقال تجارب آموزنده آنان به دیگر همکارانشان فراهم آید و از طرف دیگر، با کسب اطلاعات و مهارت های جدید دانش گذشته خود را تکمیل کنند و پس از اتمام دوره با توشه ای از تجربیات و اطلاعات جدید به خدمت بازگردند. این آموزش ها که

حرفه‌ای: معلمان تازه کار هر ماه یک بار در یکی از مدارس جمع می‌شوند و یکی از معلمان موظف است به آن‌ها درس بدهد. پس از اتمام کلاس درس معلمان به تبادُل نظر می‌پردازند و نظر خود را درباره تدریس انجام شده اعلام می‌کنند. با استفاده از این روش تمامی معلمان، خصوصاً معلمان تازه کار می‌توانند از راهنمایی‌های معلمان باتجربه و متخصص بهره‌مند شوند و تحت نظارت این معلمان و ناظران تعلیماتی، امکان ارزیابی کار خود را به دست آورند.

* ارتباط با سازمان‌ها و ارگان‌های آموزشی و پژوهشی: برقراری ارتباط با سایر سازمان‌ها و ارگان‌های آموزشی، شبکه‌های ارتباطی، کتابخانه‌های مدرن، روزنامه‌ها و مؤسسات آموزشی نه تنها موجب افزایش رغبت و انگیزه در معلمان می‌شود، بلکه بینش آن‌ها را در زمینه‌های خاصی ارتقا می‌دهد.

* برگزاری کارگاه‌های روش

تدریس در سطوح متفاوتی چون مدرسه، ناحیه، استان و کشور: مراکز آموزش معلمان در سطوح ملی و محلی به برگزاری کارگاه‌های آموزشی روش‌شناسی تدریس می‌پردازند، مکان‌هایی مانند موزه‌ها، نگارخانه‌های هنر یا کتابخانه‌های عمومی، ابتکار عمل‌های فراوانی را در اختیار معلمان قرار می‌دهند. معلمان از طریق این کارگاه‌ها، در فاصله ۱۰ ساله کارآموزی به طور دائم با نتایج آموزشی در ارتباط قرار می‌گیرند و دانش خود را روزآمد نگه می‌دارند.

* استفاده از وسایل دیداری و شنیداری و برنامه‌های آموزشی رسانه‌های گروهی مانند رادیو و تلویزیون

ارائه شده توسط گروهی از معلمان، با هدف ایجاد روحیه مطالعه، پژوهشگری و نوآوری در آن‌ها، حول موضوعاتی چون مسائل زیست‌محیطی، آموزش ریاضی، حوزه علوم و... مورد حمایت قرار می‌گیرند.

* آموزش برخط: از سال ۱۹۹۹، ۵۰۰ میلیون یورو برای تجهیز مدارس و ارائه آموزش به معلمان به شیوه مجازی اختصاص داده شده است تا دوره‌های آموزشی آن‌ها با بهره‌گیری از «فاوا» و به صورت برخط برای آنان برگزار شود.

* برگزاری دوره‌های آموزشی از طریق تلویزیون و شبکه‌های تلویزیونی ماهواره‌ای: بیشتر از ۳۵۰۰ مدرسه در فرانسه به تجهیزات ماهواره‌ای مجهزند و هر معلم می‌تواند از طریق آن آموزش‌های مورد نیاز خود را دریافت کند

* مشاوره با معلمان راهنما به منظور دریافت کمک و راهنمایی

معلمان با همکاری انجمن‌های حرفه‌ای و مدیران مدرسه‌ها به انجام فعالیت‌های گروهی گوناگونی همچون تدوین برنامه درسی می‌پردازند که به توسعه حرفه‌ای معلمان و تبادل تجربه میان آن‌ها کمک می‌کند.

* اجرای دوره‌های آموزشی منتهی به مدرک فوق‌لیسانس با همکاری دانشگاه‌ها: طول این دوره‌ها بین ۸۰ تا ۱۰۰ ساعت است و ۱۵ دانشگاه آن‌ها را برگزار می‌کنند. اغلب این دوره‌ها در تعطیلات تابستانی برگزار می‌شوند.

* اعطای کمک‌های مالی برای اجرای طرح‌های پژوهشی: در این روش هر معلم می‌تواند یک طرح پژوهشی ارائه دهد. طرح‌هایی که مورد پذیرش قرار گیرند، منابع مالی مورد نیاز آن‌ها در اختیار مجری قرار خواهد گرفت.

* پروژه‌های تحقیقی مشارکتی: در این روش نیز طرح‌های تحقیقاتی

معلمان شاغل هر ۱۰ سال یک بار برای گذراندن یک دوره سه ماهه کارآموزی به دانش‌سراها برمی‌گردند تا از یک طرف زمینه انتقال تجارب آموزنده آنان به دیگر همکارانشان فراهم آید و از طرف دیگر، با کسب اطلاعات و مهارت‌های جدید دانش گذشته خود را تکمیل کنند و پس از اتمام دوره با توشه‌ای از تجربیات و اطلاعات جدید به خدمت بازگردند

منابع

1. Ministry of Education, Professional Development for Teachers: the new scenario, France, 2009
2. COMENIUS Programme, (2009), "In-service Training Opportunities for Primary Teachers", Unesco
3. www.aftabir.com/articles/view/science_education/education_training

در پایان دوره آموزشی به شرکت کنندگان گواهی نامه آموزشی اعطا می شود. از مزایای این دوره آن است که در انتهای دوره معلمان به تشکیل شبکه های اجتماعی خاص معلمان دست می زنند.

معلمان تازه کار هر ماه یک بار در یکی از مدارس جمع می شوند و یکی از معلمان موظف است به آن ها درس بدهد. پس از اتمام کلاس درس معلمان به تبادل نظر می پردازند و نظر خود را درباره تدریس انجام شده اعلام می کنند

* شرکت در کنفرانس ها و سمینارها
* استفاده از نشریه ها و مجله ها
برای آموزش های مداوم و غیر رسمی معلمان
* بهره گیری از گروه های پژوهشی مستقر در مدرسه: این گروه ها معلمان را در جریان آخرین تحولات برنامه های آموزشی و رسانه های دیداری و شنیداری قرار می دهند.

دوره های آموزشی کمیونس
از سال ۲۰۰۰، علاوه بر دوره های آموزشی ضمن خدمت مرسوم معلمان، دوره های آموزشی خاصی با عنوان «کمیونس» با همکاری «یونسکو» برای معلمان برگزار می شود. هدف از برگزاری این دوره ها ارتقای مهارت های استدلالی، به روز کردن مهارت های تدریس، و تبادل عقاید و تجربه ها به منظور دستیابی به تجربیات عملی مناسب برای کلاس درس است. این دوره های آموزشی در فضایی آرام و دوستانه به منظور پرورش اعتماد به نفس فراگیرندگان برای آموزش و تدریس اجرا می شوند. از دیگر اهداف این دوره آموزشی

جنبه های انگیزشی دوره های آموزشی

چون لازمه استقبال و شرکت مشتاقانه معلمان در دوره های آموزشی کوتاه مدت ضمن خدمت، احساس نیاز و انگیزش است. لذا دست اندرکاران آموزش و پرورش تلاش می کنند که به معلمان نسبت به کمبودهای خود در زمینه دانش، مهارت و رفتار مورد نیاز آگاهی های لازم را بدهند. البته جنبه های مثبت رفتاری آنان نیز مورد تشویق و تقویت قرار می گیرد. پاداش ها و آثار مثبت مترتب بر این گواهی ها به شرح زیرند:

- استفاده برای ارتقای شغلی و حرفه ای؛
- گرفتن امتیاز برای کسب مقام هایی چون معلم یا مدیر نمونه؛
- تأثیر در نمره ارزشیابی سالانه

می توان به موارد زیر اشاره کرد:
● تقویت توانایی های معلمان در زمینه استفاده از انواع روش تدریس، مانند روش تدریس مبتنی بر بازی؛
● تجهیز فراگیرندگان به مواد و ایده های نوین برای تدریس؛
● تقویت شایستگی ها و عملکرد حرفه ای مخاطبان؛
● افزایش توانایی فراگیرندگان در استفاده از اینترنت.

